

BESCHIKKING

Wet Natuurbescherming - ontheffing soorten ruimtelijke ontwikkeling

Aanvrager	Waterschapshuis waterschap Vechtstromen
Aangevraagde activiteiten :	WNB Ontheffing soortenbescherming
Datum ontvangst aanvraag :	15.06.2022
Locatie :	Vechtrijk Gramsbergen - Nevengeul
Datum beschikking :	31.01.2023
Kenmerk :	D2023-01-005283
Zaaknummer :	2022-008104

Datum verzending

31.01.2023

Deze beschikking is als volgt opgebouwd:

A.	BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	4
A.1	Aanvraag	4
A.2	Besluit	4
A.3	Coördinatieregeling van toepassing	5
A.4	Zienswijzen	5
A.5	Ondertekening en verzending	5
A.6	Niet mee eens?	6
B.	VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT	7
B.1	Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag	7
B.2	Algemeen	7
B.3	Soortspecifiek	8
B.4	Overige zaken	9
C.	OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT	11
C.1	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	11
C.1.1	Bevoegdheid	11
C.1.1.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	11
C.1.2	Procedure	11
C.1.2.1	Overeenstemming andere provincie	11
C.1.2.2	Adviesverzoek aan gemeente	11
C.1.3	Toetsingskader soorten	11
C.1.3.1	Wettelijke regels	11
C.1.3.2	Provinciaal beleid	11
C.2	WEERGAVE VAN DE FEITEN	12
C.2.1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	12
C.2.1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	12
C.2.2	Doel van het project	13
C.2.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	14
C.2.4	Periode	14
C.2.5	Onderliggende documenten	14
C.2.6	Aanvullende gegevens	14
C.3	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	14
C.3.1	Inhoudelijke beoordeling	14
C.3.1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	14
C.3.1.2	Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding	15
C.3.1.3	Beschrijving noodzaak ontheffing	17
C.3.1.4	Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging	17
C.3.1.5	Wettelijk belang van het project	18
C.3.1.6	Toetsing aan overige vereisten	19
C.3.1.7	Zorgplicht blijft altijd gelden	19

D. SLOTCONCLUSIE	19
BIJLAGE 1. PLANKAART	20
BIJLAGE 2. GEWIJZIGD BEHEER.....	21
BIJLAGE 3. ZIENSWIJZENNOTA ONTWERPBESTEMMINGSPLAN "BUITENGEBIED HARDENBERG, NEVENGEUL DE HAANDRIK - GRAMSBERGEN"	22

A. BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

A.1 Aanvraag

█ van het adviesbureau Aveco de Bondt heeft, namens uw organisatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend.

Deze hebben wij op 15 juni 2022 ontvangen en geregistreerd onder kenmerk 2022-008104.

De aanvraag is gedaan vanwege de ruimtelijke inrichting en aanleg van een nevengeul aan de zuidzijde van de Overijsselse Vecht, tussen Gramsbergen en De Haandrik, volgens de bij het besluit opgenomen kaart (bijlage 1). In deze brief geven wij ons besluit weer.

A.2 Besluit

Wij besluiten u een ontheffing² te verlenen van verbodsbepalingen voor soorten van de Habitatrichtlijn en nationaal beschermde soorten. In het bijzonder gaat het om de verboden de otter en de knoflookpad opzettelijk te verstoren³, om voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de otter en de knoflookpad te beschadigen of te vernielen⁴ en om vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de bunzing, de hermelijn en de wezel opzettelijk te beschadigen of te vernielen⁵.

Deze ontheffing heeft betrekking op de ruimtelijke inrichting en aanleg van een nevengeul aan de zuidzijde van de Overijsselse Vecht, tussen Gramsbergen en De Haandrik, volgens de bij het besluit opgenomen kaart.

Deze ontheffing treedt na het definitieve besluit in werking op 1 maart 2023 en is geldig tot en met 1 maart 2028.

Wij besluiten dat de voorschriften betreffende mitigerende en compenserende maatregelen van kracht blijven na afloop van de periode van de ontheffing.

Verder besluiten wij dat de volgende stukken/delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften zoals weergegeven in B. Voorschriften bij het besluit:

- Eelerwoude, 29 oktober 2021. Quickscan Wet natuurbescherming. Ontwikkelingsproject Vechtrijk Gramsbergen – Waterschap Vechtstromen. 201949;
- Eelerwoude, 13 juni 2022. Nader onderzoek en projectplan Wet natuurbescherming Ontwikkelingsproject Vechtrijk Gramsbergen - Waterschap Vechtstromen. 202318;
- Eelerwoude, 13 juni 2022. Beantwoording aanvullende vragen;
- Ecologische functiekaart kleine marterachtigen.

De motivering voor ons besluit is in C. *Overwegingen bij het besluit* weergegeven.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in B. *Voorschriften bij het besluit* weergegeven.

¹ In het kader van art. 3.8, eerste lid en art. 3.10, tweede lid, in samenhang met art. 3.8, eerste lid Wnb

² Op basis van art. 3.8, eerste lid en art. 3.10, tweede lid, in samenhang met art. 3.8, eerste lid Wnb

³ Art. 3.5, tweede lid Wnb

⁴ Art. 3.5, vierde lid Wnb

⁵ Art. 3.10, eerste lid, sub b Wnb

A.3 Coördinatieregeling van toepassing

Bij de voorbereiding van de besluiten wordt toepassing gegeven aan de gemeentelijke coördinatieregeling op grond van de Wet ruimtelijke ordening (artikel 3.30 Wro). Besloten is dat Burgemeester en Wethouders van Hardenberg de coördinatie van de voorbereiding van de in het eerste lid, van artikel 3.30 Wro, bedoelde besluiten voor haar rekening neemt. Dit laat uiteraard de formele bevoegdheden van GS van Overijssel op grond van de Wet Natuurbescherming onverlet.

De bedoeling van de voorgenoemde gemeentelijke coördinatie is om de voorbereiding en bekendmaking van de voor de uitvoering van dit project benodigde besluiten, inclusief de gelegenheid tot het naar voren brengen van zienswijzen daarop, respectievelijk het binnen één termijn indienen van beroep daartegen, op elkaar af te stemmen en gelijktijdig te doen plaatsvinden.

De procedure conform afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is van kracht. Dit houdt in dat alle besluiten eerst als ontwerpbesluit ter inzage worden gelegd en vervolgens als definitief besluit. De juridische basis van deze gezamenlijke terinzagelegging is te vinden in de Wet ruimtelijke ordening (artikel 3.30 en 3.31) en de coördinatiebesluiten.

A.4 Zienswijzen

De ontwerpbeschikking met aanvraag en bijlagen hebben wij met ingang van 18 augustus 2022 tot en met 28 september 2022 (gedurende zes weken) in het gemeentehuis van de gemeente Hardenberg en bij de provincie ter inzage gelegd.

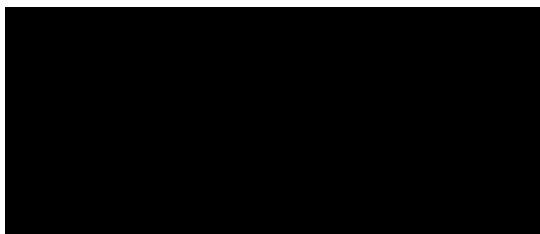
Op het ontwerp van de gezamenlijke besluiten, inclusief de ontwerp-ontheffing volgens de Wet natuurbescherming zijn gedurende de zienswijzetermijn vier zienswijzen ingediend. Deze zienswijzen zijn inhoudelijk niet gericht tegen de ontwerp-ontheffing Wnb. De vier zienswijzen leiden dan ook niet tot het onder gewijzigde voorschriften verlenen van de ontheffing, danwel het niet verlenen van de ontheffing. Er is geen aanleiding tot aanpassing in het definitieve besluit. In de Zienswijzennota, die als bijlage 4 is gevoegd, staat omschreven hoe de bevoegde gezagen met de zienswijzen zijn omgegaan.

A.5 Ondertekening en verzending

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Hardenberg;
- [REDACTED], Aveco de Bondt.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster
Teamleider vergunningverlening

A.6 Niet mee eens?

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u naar de rechter.

Stuurt u dan een beroepschrift naar de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (AbRvS). Deze rechter kijkt dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw beroepschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw beroepschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. U doet een kopie van ons besluit bij uw beroepschrift, zodat de AbRvS weet om welk besluit het gaat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw beroepschrift.
4. U verstuurt het beroepschrift op tijd. U moet het beroepschrift versturen binnen zes weken na de datum waarop wij het besluit ter inzage hebben gelegd.

Uw beroepschrift kunt u op 1 manier versturen.

1. Met de post naar: Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, postbus 20019, 2500 EA Den Haag.

Voor de behandeling van uw beroep betaalt u een bedrag. De hoogte van dit bedrag kunt u vinden op de website van de AbRvS, www.raadvanstate.nl. De AbRvS kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor vragen over uw zaak belt u met het algemene telefoonnummer van de AbRvS: 070 - 426 44 26. Als u nog geen zaak heeft lopen bij de AbRvS, dan kunt u op werkdagen tussen 8.30 uur en 17.00 uur contact opnemen met de afdeling publieksvoorlichting, telefoonnummer 070 - 426 42 51 of 070 - 426 40 33.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u beroep instelt bij de AbRvS treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de AbRvS dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte beroepsprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De AbRvS kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor vragen belt u een van de hierboven vermelde telefoonnummers.

B. VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

B.1 Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming - soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (D2022-06-002548). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

B.2 Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het mobiele telefoonnummer van de contactpersoon;
 - de naam van de begeleidende ecologische deskundige⁶, inclusief het mobiele telefoonnummer van deze persoon;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;

Wanneer contactgegevens wijzigen, informeert u ons hierover.

3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Loket, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

⁶ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologische deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

B.3 Soortspecifiek

Kwetsbare perioden

5. De uitvoering van het ongeschikt maken van relevante werkzaamheden zoals dempen van sloten, maaien of verwijderen van groen vindt plaats buiten de kwetsbare perioden van de betrokken soorten. Afhankelijk van de weersomstandigheden verschuiven de kwetsbare perioden, waardoor ze langer dan wel korter zijn dan weergegeven in de tabel. Wanneer de weergegeven geschikte perioden beginnen en eindigen op de specifieke locatie en in het jaar van uitvoering, wordt beoordeeld door een ecologisch deskundige op het gebied van de betrokken soort(en). Als dit oordeel afwijkt van de weergegeven standaard onderbouwt de ecologisch deskundige dit oordeel in het ecologisch logboek.

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Otter Indien voortplantingsplaatsen												
Knoflookpad Laaggelegen landbiotoop												
Bunzing, hermelijn, wezel Voortplantingsperiode Winterperiode (kou/voedsel)												

Otter

6. Tenminste één week voorafgaand aan de werkzaamheden wordt een laatste veldcontrole op sporen, latrines en mogelijke verblijfplaatsen uitgevoerd. Als kraamverblijfplaatsen worden vastgesteld in de oeverzone dan wordt een deel van het plangebied afgezet en tijdelijk ontzien tot na de voortplantingsperiode.
7. Werkterrein met geschikt leefgebied wordt na de veldcontrole voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt en gehouden. Terreinen waar geen werkzaamheden worden uitgevoerd worden niet ongeschikt gemaakt maar in stand gelaten. Het tijdelijk ongeschikt maken van het plangebied gebeurt door de gehele oeverzone, sloten en zomerdijk kort te maaien (<15cm). Het maaien vindt langzaam en in 1 richting plaats, het maaisel wordt afgevoerd. Deze richting wordt bepaald door de begeleidende ecoloog. Deze ecoloog begeleidt ook de maaiacties gedurende de werkzaamheden waarmee het gebied ongeschikt blijft totdat de werkzaamheden zijn afgerond. Daarbij worden stobben en/of wortels van wilgen zo veel mogelijk behouden.
8. U realiseert nieuw leefgebied voor de otter met mogelijke verblijfplaatsen door het graven van de nevengeul met een lengte van 2,6 km. Deze nevengeul is ontoegankelijk voor recreatie. In het logboek wordt aangegeven op welke wijze de nevengeul is gerealiseerd en hoe deze niet toegankelijk is gemaakt voor recreatie.

Knoflookpad

9. Om te voorkomen dat dieren worden gedood tijdens de graafwerkzaamheden wordt de locatie van de nevengeul tot minimaal 600 meter (van de voortplantingspoel) uitgerasterd met amfibieschermen (buiten de kwetsbare periode). Deze uitrastering moet ruim voor de kwetsbare periode zijn geplaatst (twee weken) om te voorkomen dat het uitgerasterde gebied toch in gebruik is. In het logboek wordt aangetekend wanneer en waar de uitrastering is geplaatst.
10. U behoudt de huidige poel en versterkt de funcite door binnen 200 meter van de poel minimaal 200 vierkante meter aan schrale zandgrond boven inundatieniveau te realiseren als zomer- en winterlandbiotoop.
11. U realiseert geschikt leefgebied in de oevers van de nevengeul door deze oevers natuurvriendelijk in te richten, met goed vergraafbare grond. Hiernaast past u verschalingsbeheer toe op deze oevers (bijvoorbeeld door oevers voorafgaand te plaggen en maaisel af te voeren).

12. U realiseert twee extra voortplantingspoelen met een totale oppervlakte van 2.930 vierkante meter (2.060 en 870 vierkante meter). Deze poelen zullen aan de onderstaande eisen voldoen:
- geleidelijk aflopende poelen (1:4-1:5) waardoor variatie ontstaat in de ontwikkeling van oevervegetatie en er oeverzones ontstaan die relatief snel opwarmen;
 - graven tot een diepte van circa 1 meter onder het maaiveld, op deze manier is de poel vrijwel gelijk aan de gemiddeld laagste grondwaterstand in het gebied na het graven van de nevengeul. Op deze manier krijgt de poel de kans om periodiek droog te vallen;
 - voedselrijk karakter door de ligging in voormalige landbouwgrond, hetgeen gunstig is voor knoflookpad omdat dit plantengroei stimuleert;
 - randzone van schraal zand. Op deze manier wordt droog, landbiotoop gecreëerd;
 - opstellen beheer en onderhoudsdocument voor de betreffende beheerder om de geschiktheid voor langere termijn te behouden (voorkomen verlanding en verbossing). Een afschrift van dit document stuurt u binnen drie maanden na het onherroepelijk worden van de ontheffing ter informatie naar het meldpunt (Zie voorschrift 4);
 - rondom de poelen wordt kleinschalig geplagd om de vruchtbare bovengrond te verwijderen zodat schralere vegetatie zich kan ontwikkelen.

In het logboek wordt aangetekend op welke wijze aan deze voorwaarden is voldaan, inclusief fotobewijs, kaartmateriaal en dergelijke.

13. U realiseert geschikt leefgebied door verschalingsbeheer en de realisatie van natuur binnen het plangebied volgens bijlage 2. Bij opstellen van de regels voor de zone landbouw met beperkingen worden maatregelen opgenomen ten gunste van de knoflookpadpopulatie. Het gaat hierbij om minder intensief landgebruik wat de soort ten goede komt. Een afschrift van deze beperkingen en de wijze waarop dit is vastgelegd stuurt u binnen drie maanden na het onherroepelijk worden van de ontheffing naar het meldpunt (Zie voorschrift 4).

Bunzing, hermelijn, wezel

14. Tenminste één week voorafgaand aan de werkzaamheden wordt een laatste veldcontrole op sporen, latrines en mogelijke verblijfplaatsen uitgevoerd. Indien mogelijke verblijfplaatsen worden aangetroffen wordt het plan zo mogelijk aangepast dat er geen barrières ontstaan.
15. Werkterrein met geschikt leefgebied wordt (buiten de kwetsbare periode) voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt en gehouden. Terreinen waar geen werkzaamheden worden uitgevoerd worden niet ongeschikt gemaakt maar in stand gelaten. Het tijdelijk ongeschikt maken van het plangebied gebeurt door de gehele oeverzone, sloten en zomerdijk kort te maaien (<15cm). Gedurende de werkzaamheden wordt de vegetatie kort gehouden. Het maaien vindt langzaam en in 1 richting plaats, het maaisel wordt afgevoerd. Deze richting wordt bepaald door de begeleidende ecooloog. Deze ecooloog begeleidt ook de maaiacties gedurende de werkzaamheden waarmee het gebied ongeschikt blijft totdat de werkzaamheden zijn afgerond. Daarbij worden stobben en/of wortels van wilgen zo veel mogelijk behouden.
16. U realiseert nieuw geschikt leefgebied voor kleine marters door de nevengeul te voorzien van een natuurvriendelijke oever en ruigte te realiseren. De wijze van realisatie, oppervlakte en geschiktheid wordt aangetekend in het ecologisch logboek.

B.4 Overige zaken

17. De werkzaamheden voert u uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de otter, knoflookpad, bunzing, hermelijn en wezel.
18. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar op welke wijze, waar en wanneer uitvoering is

gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat er daarbij vooral om het registreren van uitvoering, keuzes, afwegingen bij het handelen volgens de voorschriften en hoe wordt omgegaan met onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de toezichthouder aan hem/haar getoond.

C. OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

C.1 BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

C.1.1 Bevoegdheid

C.1.1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁷. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

C.1.2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

C.1.2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

C.1.2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hardenberg gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

C.1.3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

C.1.3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming⁸ en (soms) de Regeling natuurbescherming⁹ zijn voor de toetsing relevant.

C.1.3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

⁷ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

⁸ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

⁹ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017¹⁰ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹¹ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

C.2 WEERGAVE VAN DE FEITEN

C.2.1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

C.2.1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

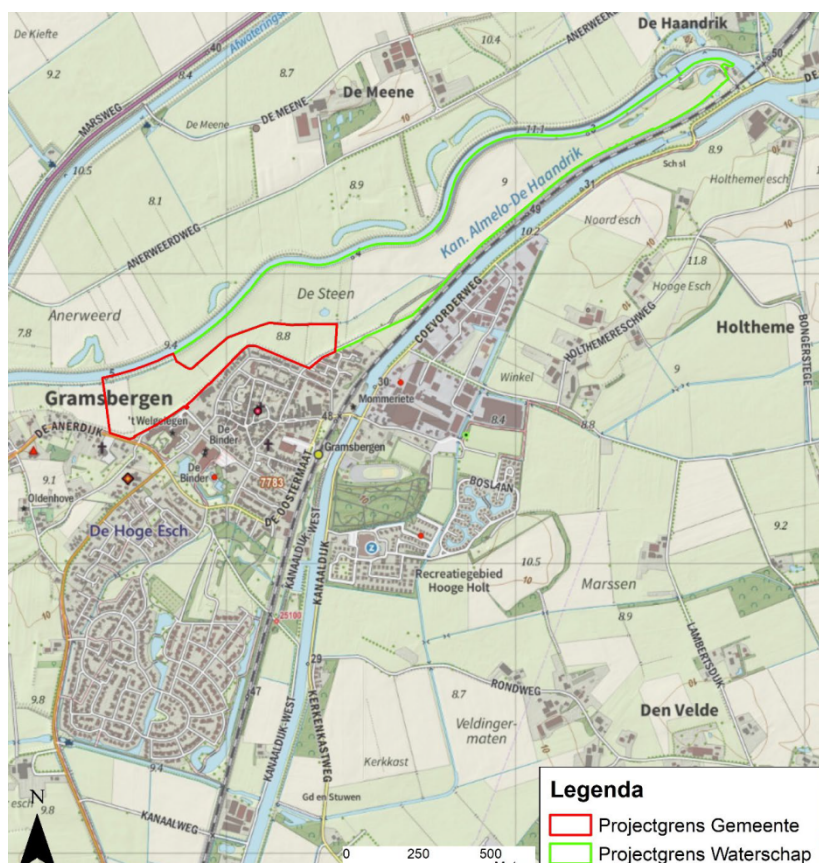
De gemeente Hardenberg is voornemens in samenwerking met het waterschap Vechtstromen een gedeelte van de uiterwaarden van de Overijsselse Vecht herin te richten, in het kader van het project 'Ruimte voor de Vecht'. Het totale plangebied betreft een gebied ter grootte van 47 hectare, welke zal worden opgesplitst in twee afzonderlijke plangebieden. Het noordelijke gedeelte ter grootte van 36 hectare in opdracht van waterschap Vechtstromen en het zuidelijke gedeelte, ter hoogte van Gramsbergen ter grootte van circa 11 ha, in opdracht van de gemeente Hardenberg. Deze ontheffing gaat in op het noordelijke gedeelte, het plangebied van 36 hectare groot.

Het project bestaat uit de aanleg van een meestromende nevengeul rondom de stuw De Haandrik. Deze nevengeul ligt ruim tussen de Vecht en de dijk waarop het spoor ligt. Het is een geul die zoveel mogelijk landschappelijk wordt ingepast, maar zal worden voorzien van een kunstwerk ten behoeve van een goede waterverdeling. De waterverdeling gaat via een regelbare inlaat vanwege de ligging van het kanaal. De afvoer is dusdanig berekend dat erosie kan plaatsvinden. De nevengeul wordt hierdoor een meanderende watergang met steile oevers in de buitenbochten en flauwe oevers in de binnenbochten. De nevengeul vangt een hoogteverschil op van twee meter. Daardoor is de stroomsnelheid divers. Er ontstaat variatie door de verplaatsing van zand. Het gebied om de nevengeul wordt ingericht als natuur/extensieve landbouw en biedt kansen voor onder meer stroomdalgrasland en het ontwikkelen van begroeide natuurvriendelijke oevers.

Het project hangt samen met de inrichting van het gebied tussen Gramsbergen en de Vecht. Voor dat onderdeel is de gemeente Hardenberg verantwoordelijk. Hiervoor wordt een aparte procedure doorlopen.

¹⁰ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹¹ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

Voor het graven van de nevengeul wordt een groot aantal graafwerkzaamheden uitgevoerd. Dit betekent dat er ten tijde van de realisatie veel groot materieel aanwezig is en veel vrachtverkeer plaatsvindt. Gekoppeld worden andere maatregelen meegenomen zoals het graven van een vispassage, diverse poelen en enkele dempingswerkzaamheden.

De planning is tot op heden nog niet bekend. Op zijn vroegst wordt gestart met de werkzaamheden in 2023. Hierbij zal een groot gedeelte van de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd in het voorjaar en de zomer in verband met de hoge waterstanden in de winter.

C.2.2 Doel van het project

Het doel van het project is hoofdzakelijk om de ecologisch waterkwaliteit van de Vecht te verbeteren, ten behoeve van de KRW. Volgens de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) moeten uiterlijk in 2027 alle als KRW aangewezen wateren voldoen aan een goede chemische en ecologische toestand. In de stroomgebiedsbeheerplannen voor 2022-2027 moet Nederland definitieve keuzes maken over de doelen voor de verschillende wateren en de in te zetten maatregelen. Hierbij gaat het concreet om het verbeteren van de kwaliteit van water- en oevervegetatie, macrofauna en vissen. Door de aanleg van de meestromende nevengeul wil het waterschap meer dynamiek terugbrengen in het stroomgebied van de Vecht, iets wat in de hoofdgeul niet mogelijk is door andere functies, zoals bijvoorbeeld recreatie en waterveiligheid. Het concrete doel voor de KRW is uiteindelijk het behalen van een Goed Ecologisch Potentieel (GEP, vastgestelde doelen die mogelijk zijn in de Vecht).

Door uitvoering van klimaatadaptieve maatregelen kunnen knelpunten als gevolg van de klimaatverandering (zowel vernatting als verdroging) beter worden opgevangen. Vechtrijk kan als landelijk voorbeeldproject dienen voor klimaatadaptatie in het landelijk gebied. Daarnaast krijgt het Vechtdal meer belevingsmogelijkheden en wordt het gebied interessant voor toeristen, o.a. uit Duitsland, dit betekent een economische impuls voor Gramsbergen en het omliggende gebied. Dit wordt onder meer

bereikt door de aanleg van recreatieve voorzieningen (haven, recreatieve routes), door vergroting van de biodiversiteit en verbetering van de waterkwaliteit.

Het project Vechtrijk Gramsbergen heeft aansluiting bij de doelen van de Regiodeal in actielijnen 3 (evenwichtige groei van stad en land) en 4 (aan de slag met klimaatoplossingen). Het project Vechtrijk Gramsbergen heeft een relatie met HWBP project Veilige Vecht (WDOD/Vechtstromen), vaarrecreatiebeleid (Ruimte voor de Vecht) en ambitiewijzer Natuur (provincie).

C.2.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor de otter en de knoflookpad van de verboden deze opzettelijk deze opzettelijk te verstoren¹² en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (opzettelijk) te beschadigen of te vernielen¹³, en van bunzing, hermelijn en wezel de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (opzettelijk) te beschadigen of te vernielen¹⁴.

C.2.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 maart 2023 tot en met 1 maart 2028.

C.2.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Eelerwoude, 29 oktober 2021. Quickscan Wet natuurbescherming. Ontwikkelingsproject Vechtrijk Gramsbergen – Waterschap Vechtstromen. 201949
- Eelerwoude, 13 juni 2022. Nader onderzoek en projectplan Wet natuurbescherming Ontwikkelingsproject Vechtrijk Gramsbergen - Waterschap Vechtstromen. 202318
- Eelerwoude, 13 juni 2022. Beantwoording aanvullende vragen.
- Machtiging
- Ecologische functiekaart kleine marterachtigen.

C.2.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 15 juni 2022 ontvangen. Op 23 juni 2022 zijn per e-mail aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 11 juli 2022, eventueel met kenmerk van de betreffende brief¹⁵ ontvangen.

C.3 TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C.3.1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument van de poelkikker, onze Brochure Soortenbescherming in Overijssel, Bunzing, egel, hermelijn en wezel en onze Handreiking soortbescherming bij onze toetsing.

C.3.1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Middels bureau- en veldonderzoek is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten. In het rapport 'Nader onderzoek en projectplan'¹⁶ wordt beschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd. Op hoofdlijnen komt dit neer op:

- Quickscan met literatuuronderzoek en veldbezoek 12 mei 2021;
- Nader onderzoek in 2021 naar beekrombout, poelkikker, knoflookpad, otter en steenmarter;
- Nader onderzoek in 2021 naar muizen met lifetraps;
- In kaart brengen leefgebied kleine marters.

Wij zijn van oordeel dat het onderzoek afdoende is geweest om aanwezigheid en functie van verblijfplaatsen voor knoflookpad, otter, bunzing, hermelijn en wezel in kaart te brengen. Op basis van het onderzoek is een functie voor beekrombout, poelkikker, steenmarter en (niet vrijgestelde)

¹² Art. 3.5, tweede lid Wnb

¹³ Art. 3.5, vierde lid Wnb

¹⁴ Art. 3.10, eerste lid, sub b Wnb

¹⁵ Kenmerk provincie D2022-07-001632

¹⁶ Hoofdstuk 3 pagina 14-19

muizensoorten in het plangebied uitgesloten. In het gebied is één poel met voortplantende knoflookpad, inclusief omliggend leefgebied aanwezig. Langs de gehele oever van de vecht kunnen op geschikte plaatsen rustplaatsen van de otter aanwezig zijn. De bosschages, groenstroken, oever- en ruigtebegroeiing in het plangebied zijn leefgebied met mogelijke verblijfplaatsen van kleine marterachtigen.

C.3.1.2 Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding

Door de werkzaamheden gaan de volgende functies (tijdelijk) verloren:

- Verblijfplaatsen van de otter langs de oever van de Overijsselse Vecht, doordat er een opening moet worden gerealiseerd naar de nevengeul en andere werkzaamheden in de oever;
- Landbiotoop met verblijfplaatsen (afname van ca 98.000 tot ca 55.000 vierkante meter) van knoflookpad (de poel met voortplanting blijft behouden);
- Leefgebied met verblijfplaatsen binnen het projectgebied voor bunzing, hermelijn en wezel. Dit is niet gekwantificeerd in oppervlakte, maar op kaart weergegeven. Dit gaat tijdelijk verloren.

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals beschreven in de bijlage bij de aanvraag¹⁷, zijn voldoende. Ze komen overeen met de werkwijze zoals in onze handreiking soortenbescherming is opgenomen voor kleine marters, of worden door ons als afdoende beoordeeld voor de otter en de knoflookpad. Met deze maatregelen worden negatieve effecten op de knoflookpad, otter, bunzing, hermelijn en wezel zoveel mogelijk geminimaliseerd. In *B. Voorschriften bij het besluit* zijn de voorgestelde maatregelen vastgelegd. In hoofdlijnen komen deze neer op:

Otter

- Werken buiten de kwetsbare periode. In principe kunnen otters het hele jaar door jongen krijgen, maar er is een piek in het voorjaar en de zomer. De meest kwetsbare periode voor de otter zijn de maanden april t/m september.
- Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt een laatste veldcontrole op sporen, latrines en mogelijke verblijfplaatsen uitgevoerd. Als (kraam)verblijfplaatsen worden vastgesteld in de oeverzone dan wordt een deel van het plangebied afgezet en tijdelijk ontzien. Indien mogelijke verblijfplaatsen worden aangetroffen wordt het plan waar nodig zo aangepast dat er geen barrières ontstaan.
- U maakt het werkgebied ongeschikt (buiten de kwetsbare perioden) door de vegetatie in de oeverzone voor de kwetsbare periode kort te maaien (max 15cm) waarbij de bodem niet wordt geroerd. Dit gebeurt in langzaam rijdend tempo waarbij gelijktijdig of na afloop het maaisel wordt afgevoerd. Hierbij wordt in één richting gewerkt. Deze richting wordt bepaald door de begeleidende ecooloog. Tijdens de werkzaamheden moet de vegetatie kort gehouden te worden door regelmatig op dezelfde manier te maaien.
- Om het leefgebied van de otter zoveel mogelijk te ontzien worden stobben en/of wortels van wilgen behouden. Deze bieden samen met de omliggende ruigtevegetatie geschikte verblijfplaatsen.
- Door het graven van de nevengeul met een lengte van 2,6 km, die ontoegankelijk is voor recreatie komt 5,2 km aan extra oeverzone beschikbaar. Doordat deze nevengeul de kans krijgt om zand uit te slijten en weer af te zetten is er op termijn sprake van een gevarieerde oeverzone, uitermate geschikt voor otter.

Na in 1988 in Nederland te zijn uitgestorven, is de otter in 2002 uitgezet in Nederland, Noordwest-Overijssel en Friesland vormen het bolwerk van de soort. Inmiddels bestaat de populatie uit circa 450 dieren en betreft het een levensvatbare populatie. Otter heeft wel een matig ongunstige staat van instandhouding terwijl de soort wel een gunstige trend laat zien (Wageningen University & Research, 2019). Door dit uitzettingsprogramma in 2002 en het verbeteren van de waterkwaliteit nemen de aantallen van otter toe in zowel aantal als verspreiding. Ondanks een mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen voor individuele rustplaatsen, zal het project de gunstige staat van instandhouding

¹⁷ Hoofdstuk 11 pagina 42-47

met name versterken. Het mogelijke effect is beperkt tot een klein deel van een territorium, en het project voorziet in een uitbreiding van leefgebied en geschikte rustplaatsen.

Knoflookpad

- Werken buiten kwetsbare perioden. Werkzaamheden in zomer-landbiotoop uitsluitend wanneer knoflookpadden zich op hoger gelegen gronden hebben ingegraven, in de periode november-april.
- Om te voorkomen dat dieren worden gedood tijdens de graafwerkzaamheden wordt de locatie van de nevengeul tot minimaal 600 meter (van de voortplantingspoel) uitgerasterd met amfibieschermen.
- De huidige poel blijft behouden. Opbrengen van minimaal 200 vierkante meter aan schrale zandgrond boven inundatieniveau binnen 200 meter van de huidige voortplantingspoel. Hierdoor wordt geschikt landbiotoop gerealiseerd voor zowel de zomer als de winter.
- De oevers van de nevengeul worden natuurvriendelijk, dit biedt structuur en goed vergraafbare grond over de gehele lengte van het plangebied. Het gaat hierbij om 679 strekkende meters binnen de straal van 600 meter van de bestaande poel en 5200 strekkende meters in totaliteit binnen het plangebied. Hiernaast zal verschalingsbeheer op deze oevers worden toegepast.
- Er worden twee extra voortplantingspoelen aangelegd om de kwetsbaarheid van het huidige voortplantingsbiotoop te verminderen, twee poelen met een totaal oppervlakte van 2.930 vierkante meter (2060 en 870 vierkante meter) (afbeelding 12). Deze poelen zullen aan de onderstaande eisen voldoen:
 - Geleidelijk aflopende poelen waardoor variatie ontstaat in de ontwikkeling van oevervegetatie en er oeverzones ontstaan die relatief snel opwarmen.
 - Graven tot een diepte van circa 1 meter onder het maaiveld, op deze manier is de poel vrijwel gelijk aan de gemiddeld laagste grondwaterstand in het gebied na het graven van de nevengeul. Op deze manier krijgt de poel de kans om periodiek droog te vallen. De exacte diepte kan lichtelijk afwijken door het uitvoeren van bodemboringen.
 - De poelen krijgen een voedselrijk karakter door de ligging in voormalige landbouwgrond, hetgeen gunstig is voor knoflookpad omdat dit plantengroei stimuleert
 - randzone van schraal zand. Op deze manier wordt droog, landbiotoop gecreëerd. Ook met hoog water kan knoflookpad zich hierdoor gemakkelijk ingraven, direct naast geschikt voortplantingsbiotoop.
 - Opstellen beheer en onderhoudsdocument voor de betreffende beheerder om de geschiktheid voor langere termijn te behouden (voorkomen verlanding en verbossing).
 - rondom de poelen wordt kleinschalig geplagd om de vruchtbare bovengrond te verwijderen en zodat schralere vegetatie zich kan ontwikkelen.
- Een groot deel van het terrein is NNN (Natuur Netwerk Nederland). Hier wordt verschalingsbeheer toegepast en het aandeel natuur binnen het gehele plangebied zal toenemen ter vervanging van intensief beheerde landbouwgronden. De nieuwe verdeling is weergegeven in bijlage 2. Bij opstellen van de regels voor de zone landbouw met beperkingen worden maatregelen opgenomen ten gunste van de knoflookpadpopulatie. Het gaat hierbij om minder intensief landgebruik wat de soort ten goede komt.

Ondanks dat landelijk zowel het verspreidingsgebied als de trend als gunstig worden beoordeeld, wordt het leefgebied, toekomstperspectief en de totale gunstige staat van instandhouding beoordeeld als zeer ongunstig (Wageningen University & Research, 2019). Binnen dit project wordt de staat van instandhouding van de knoflookpad versterkt. De soort staat in de poel bijna op uitsterven (alleen nog met e-DNA aangetroffen, niet meer waargenomen in 2022), het leefgebied wordt versterkt en uitgebreid met andere, geschikte poelen. Hierdoor wordt de kwetsbaarheid van het leefgebied verminderd om ervoor te zorgen dat er op termijn weer een duurzame populatie ontstaat.

Bunzing, hermelijn, wezel

- Werken buiten de kwetsbare periode van kleine marters. Deze kwetsbare periode betreft 15 maart tot en met 1 september. De kwetsbare periode voor deze soorten betreft hierbij de periode waarin jongen worden gebaard en grootgebracht, in deze periode zijn jongen kwetsbaar en is er extra behoefte aan prooidieren. Daarnaast is de winterperiode kwetsbaar omdat dan de beschikbaarheid van voedsel beperkt is.
- Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt een laatste veldcontrole op sporen, latrines en mogelijke verblijfplaatsen uitgevoerd. Indien mogelijke verblijfplaatsen worden aangetroffen wordt het plan waar nodig zo aangepast dat er geen barrières ontstaan.
- Het is noodzakelijk om werkgebied met bestaand geschikt leefgebied binnen het plangebied ongeschikt te maken voor alle kleine marterachtigen. Het ongeschikt makend dient te gebeuren buiten de kwetsbare periode van deze soorten. Het tijdelijk ongeschikt maken van het plangebied gebeurt door de gehele oeverzone, sloten en zomerdijk kort te maaien (<15cm). Hierdoor verdwijnt de dekking waarmee ook de kleine marterachtigen uit het plangebied verdwijnen. Het ongeschikt maken gebeurt door het langzaam maaien van de oever, zomerdijk en sloten. Het maaisel wordt hierbij afgevoerd en er wordt in één richting op gewerkt. Deze richting wordt bepaald door de begeleidende ecoloog. Deze ecoloog begeleidt ook de maaiacties gedurende de werkzaamheden waarmee het gebied ongeschikt blijft totdat de werkzaamheden zijn afgerond.
- Om het leefgebied van de kleine marterachtigen zoveel mogelijk te ontzien worden stobben en/of wortels van wilgen behouden. Deze kunnen in de toekomst gebruikt worden als verblijfplaats en vorm van dekking. Hiernaast krijgen de oeverzone en zomerdijk weer de kans om te verruigen waardoor het weer beschikbaar wordt.
- Door het graven van de nevengeul komt in totaal 5,2 kilometer extra aan oeverzone beschikbaar. Doordat deze nevengeul de kans krijgt om zand uit te slijten en weer af te zetten is er op termijn sprake van een gevarieerde oeverzone, uitermate geschikt voor kleine marterachtigen welke hier structuur en dekking kunnen vinden. Hiernaast wordt het landschap hierdoor kleinschaliger waardoor deze soorten meer kansen hebben om zich veilig door het plangebied te verplaatsen.

De verschillende soorten kleine marters hebben een onbekende of matig ongunstig staat van instandhouding. Vanwege de onbekendheid van de staat van instandhouding zijn de soorten binnen Overijssel niet vrijgesteld. De mogelijke achteruitgang heeft met name te maken met het verdwijnen van kleinschalig landschap en intensivering van de landbouw. Doordat in dit project meer geschikt leefgebied ontstaat dan er verdwijnt, zal de lokale staat van instandhouding van de soorten niet achteruitgaan.

C.3.1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van de aanleg van de nevengeul leiden tot het verstoren en vernietigen van verblijfplaatsen van de betrokken soorten. Dit is een overtreding van de verbodsartikelen genoemd in artikel 3.5 lid 2 en 4, en lid 3.10 lid 1b van de Wnb. Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig.

C.3.1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging

Wij zijn van oordeel dat andere bevredigende oplossingen ontbreken. Er zijn geen geschikte alternatieven voor uitvoering van het project.

In het gehele stroomgebied van de Vecht worden projecten uitgevoerd ten behoeve van waterveiligheid, natuur en natuur inclusieve landbouw. Hiernaast worden bij steden en dorpen ook werkzaamheden uitgevoerd welke de beleefbaarheid van de rivier vergroten. Om ook in de bovenstroom de landbouw om te vormen, te investeren in natuur en te werken aan waterveiligheid is een groot plangebied noodzakelijk. Hieraan voldoet het plangebied. Hiernaast zijn binnen het plangebied betrekkelijk weinig natuurwaarden aanwezig, hetgeen in andere plangebieden vaak anders is. Het vinden van een alternatieve locatie is hierom geen oplossing, de werkzaamheden zijn noodzakelijk op basis van de KRW richtlijnen. Hiernaast is specifiek gekozen voor dit plangebied gekozen vanwege het stuwcomplex de Haandrik. Men wil een bijdrage leveren aan de vispasseerbaarheid als aanvulling op de al aanwezige vistrap. Er is gekozen voor de zuidkant van de Vecht omdat aan de noordkant een waterkering aanwezig is. Vanwege veiligheidsredenen kan deze niet worden verwijderd.

Er is voor deze inrichting gekozen omdat op deze manier het beste kan worden voldaan aan de KRW richtlijnen. Het graven van de nevengeul doet recht aan zowel natuur als waterberging. Het landschap wordt kleinschaliger met veel variatie in oeverzones langs de nevengeul. Dit is gunstig voor veel soorten. De alternatieve inrichting is gericht op natuur, een andere inrichting levert voor de natuur geen betere situatie op.

Bij het uitvoeren van de werkzaamheden wordt zo goed mogelijk rekening gehouden met aanwezige beschermde soorten waarvoor ontheffing is aangevraagd. Hiernaast wordt de zorgplicht in acht genomen om zo min mogelijk schade te berokkenen aan andere binnen het plangebied aanwezige soorten (bijvoorbeeld broedvogels). Dit wordt geborgd doordat werkzaamheden worden uitgevoerd volgens ecologisch werkprotocol en een werkplan van de aannemer. In dit werkplan zal de aannemer zaken vanuit het ecologisch werkprotocol gedetailleerd opnemen in de toe te passen werkwijze.

De planning is grotendeels afhankelijk van de waterstanden en de hoeveelheid neerslag, waardoor werken in de natte winterperiode vaak niet mogelijk is. Daarom worden werkzaamheden in het voorjaar/zomer uitgevoerd. Een alternatieve planning is niet mogelijk.

C.3.1.5 Wettelijk belang van het project

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig;

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats (otter, knoflookpad);
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (otter, knoflookpad);
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde (bunzing, hermelijn en wezel);
- in het algemeen belang (bunzing, hermelijn en wezel).

Wij zijn van oordeel dat deze belangen afdoende zijn aangetoond.

Het uiteindelijke doel is het halen van Goed Ecologisch Potentieel in het kader van de KRW. Voor otter is een goede waterkwaliteit met een diversiteit aan vissoorten belangrijk. Hiernaast zorgt het project voor een groter aandeel aan water/oever binnen het plangebied van het waterschap. Het ecologisch versterken van het plangebied heeft ook tot gevolg dat er meer variatie komt in het terrein met meer dynamiek. Dit is in het algemeen belang voor de ecologie van veel rivierbegeleidende soorten. Knoflookpad profiteert hierbij van het doel om het ecologisch potentieel van het plangebied te verbeteren (zowel voortplantingsgebied als landbiotoop). Meer variatie en veranderende omstandigheden zijn gunstig voor deze soort en zorgen voor goed vergraafbare grond en telkens terugkerende kale grond/pionier stadia. Het hoofddoel van het project is het verbeteren van de ecologische kwaliteit van het plangebied en hierom in het belang van wilde flora en fauna en het in standhouden van natuurlijke habitats.

Het verbeteren van het GEP is van groot openbaar belang in heel Europa. De bijbehorende doelstellingen zijn opgesteld door de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en moeten uiterlijk 2027 aan de chemische en ecologische toestand voldoen. In de stroomgebiedsbeheerplannen voor 2022-2027 moet Nederland definitieve keuzes maken over de doelen voor de verschillende wateren en de in te zetten maatregelen.

De geplande ontwikkelingen vallen onder de ruimtelijke inrichting van een heel gebied. Zowel de functie, landschappelijk en ecologisch verandert de functie van het plangebied. Het doel is in het kader van recreatie (Hardenberg), GEP en de KRW in het algemeen.

Het is in algemeen belang dat het ecologisch potentieel van het plangebied, wat momenteel vrij beperkt is wordt verbeterd. Hiernaast is ook de waterberging ten tijde van extreme regenval en droogte in het

algemeen belang voor bewoners van de Vechtstreek. Het gaat hierbij onder andere om veiligheid, ook is het in het belang van agrariërs dat beregend kan blijven worden ten tijde van droogte. Als laatste is het in algemeen belang dat recreatie mogelijk is voor omwonenden, specifiek vanuit Gramsbergen.

C.3.1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb¹⁸ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging. Wij zien geen aanleiding om aan de gevraagde ontheffing extra voorschriften te verbinden op basis van artikel 1.10, derde lid Wnb.

C.3.1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb¹⁹. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

D. SLOTCONCLUSIE

De ontheffing van de verbodsbepalingen kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten wordt niet aangetast.

Wij zijn van oordeel dat voor het doel van het project geen andere bevredigende oplossing is waarbij minder negatieve effecten op de beschermde soorten optreden. Daarnaast zijn wij van oordeel dat er een wettelijke belang is om de negatieve effecten op de betrokken soorten te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

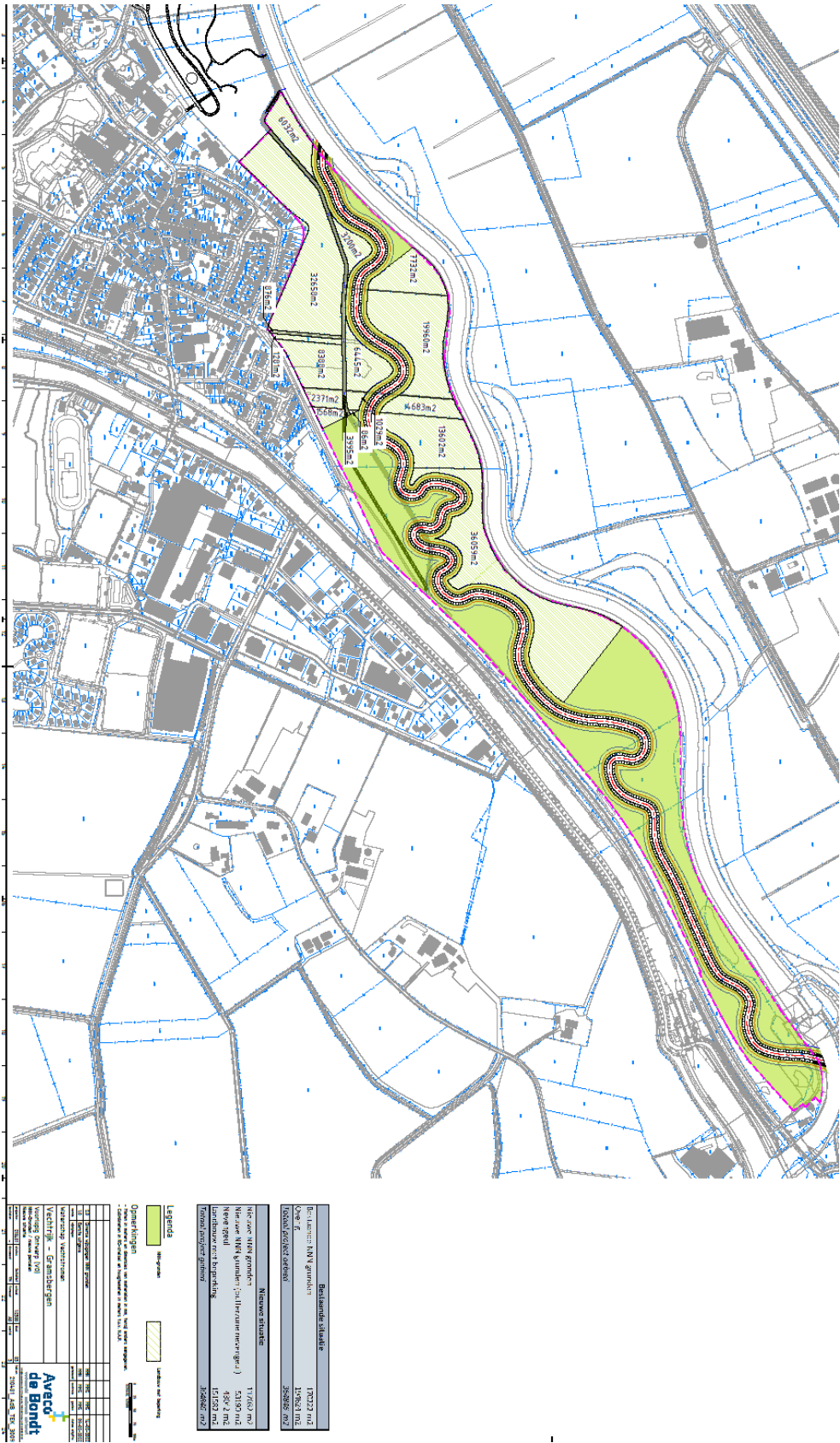
¹⁸ Art. 1.10, derde lid Wnb

¹⁹ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

BIJLAGE 1. PLANKAART

BIJLAGE 2. GEWIJZIGD BEHEER

**BIJLAGE 3. Zienswijzennota ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Hardenberg, Nevengeul
De Haandrik - Gramsbergen"**

Zienswijzennota ontwerpbestemmingsplan

“Buitengebied Hardenberg, Nevengeul De Haandrik - Gramsbergen”

Inleiding

In augustus 2022 is bekend gemaakt dat het ontwerp-bestemmingsplan “Buitengebied Hardenberg, Nevengeul De Haandrik – Gramsbergen” ter inzage werd gelegd van donderdag 18 augustus 2022 tot en met woensdag 28 september en dat in deze periode iedereen een zienswijze mocht indienen. Dit is bekend gemaakt in het Provinciaal blad en het Waterschapsblad van 17 augustus 2022, het Gemeenteblad van 19 augustus 2022 en De Toren van 24 augustus 2022. Het plan is op ruimtelijkeplannen.nl geplaatst op 19 augustus 2022.

Zienswijzen

Zienswijzen zijn ontvangen van:

- A. Prorail;
- B. Belangenvereniging Dahlenburg;
- C. LTO-NVP;
- D. IVN Hardenberg-Gramsbergen.

A. Zienswijze Prorail

Prorail voert aan:

1. *Dat bij De Haandrik de knoflookpad voorkomt. Het plan en vooral de uitvoering zal daar rekening mee moeten houden.*

Reactie: Het voorkomen van de knoflookpad in het projectgebied is gebleken uit het inventariserend onderzoek. Het waterschap heeft daarom aan de provincie Overijssel een ontheffing verzocht van de Wet natuurbescherming - onderdeel soorten. De provincie is voornemens voor de periode vanaf 1 maart 2023 tot en met 1 maart 2028 een ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen voor onder andere de knoflookpad. In het bijzonder gaat het om de verboden de knoflookpad opzettelijk te verstoren en rustplaatsen en voortplantingsplaatsen te beschadigen en te vernielen. Daarvoor gelden dan mitigerende en compenserende maatregelen.

2. *Dat in de nieuwe situatie er een aantrekkelijke habitat voor bevers zal ontstaan, tot vlak bij het spoor. Er dient voorkomen te worden dat er door deze ingreep bevers onder het spoor kunnen gaan graven.*

Reactie: Door de provincie Overijssel, zijnde het bevoegd gezag voor de Wet natuurbescherming, wordt momenteel gewerkt aan een bevermanagementplan. Hierin staat onder andere hoe om te gaan met de bever in relatie tot veiligheid van bijvoorbeeld keringen en spoorwegen. Het doel is om uiteindelijk te komen tot een kaart met daarin verschillende zones, zoals zones waar de bever ongestoord zijn gang kan gaan en zones waar schade absoluut niet wenselijk is. ProRail en het waterschap zijn beide betrokken partijen bij het bevermanagementplan. Het is niet nodig om buiten het bevermanagementplan om maatregelen te treffen voor de bever. Het waterschap kan

wachten tot het bevermanagementplan is afgerond, zodat er een goed onderbouwd plan ligt dat door alle betrokken partijen wordt onderschreven.

Los hiervan wordt het plangebied niet aantrekkelijker voor de bever dan nu al het geval is.

3. *Dat als het de bedoeling is om hier ook recreatie toe te staan, er een afscherming dient te komen tussen het gebied dat wordt opengesteld en het spoor conform de bedrijfsvoorschriften van ProRail.*

Reactie:

In de huidige situatie kan er gewandeld worden over onderhoudspaden van Waterschap Vechtstromen. De asfaltweg langs stuw De Haandrik kan ook gebruikt worden door wandelaars. Deze situatie verandert niet na uitvoering van de werkzaamheden. In die zin wordt er geen extra gebied opengesteld. Het gebied rondom de toekomstige nevengeul is nu niet openbaar en zal dat na uitvoering ook niet worden.

4. *Dat bij het uitvoeren van werkzaamheden in de nabijheid van de spoorbaan rekening gehouden dient te worden met het bepaalde in artikel 19 van de Spoorwegwet.*

Reactie:

Tijdens de ontwerpfase zijn er overleggen geweest tussen het waterschap en medewerkers van ProRail. Daaruit is onder meer geconcludeerd dat het waterschap voor de werkzaamheden in het plangebied geen vergunning conform artikel 19 van de Spoorwegwet nodig heeft. Tevens heeft het waterschap een uitvoerig geotechnisch onderzoek laten uitvoeren om de eventuele effecten van de nevengeul op de spoorlijn inzichtelijk te krijgen. De conclusie van dit onderzoek (Geotechnische beschouwing door realisatie van de nevengeul en het stadsfront, referentie 210481002_AdB_RAP_0001_v3.0) is dat de effecten verwaarloosbaar klein zijn en verder geen vervolg behoeven. Het onderzoek is geaccordeerd door ProRail medewerkers.

Technische conclusie

De zienswijze vormt geen reden om het plan niet of gewijzigd vast te stellen.

B. Zienswijze Belangenvereniging Dahlenburg

Belangenvereniging Dahlenburg voert aan dat zij op de tekeningen ter hoogte van de Goordijk de mogelijkheid mist om de nevengeul over te steken en via een struinpad naar de Vecht te lopen. Nu kan men wel via een pad bij de Vecht komen. Volgens de tekeningen wordt deze mogelijkheid geblokkeerd en moeten de bewoners van Gramsbergen eerst naar het einde van de nevengeul lopen om vervolgens een tocht van minimaal 6 kilometer te moeten afleggen voordat men weer bij het startpunt is. Dit is voor veel bewoners geen reële optie. Door een overgang te creëren zou het maken van een mooi ommetje langs de Vecht naar het minst kwetsbare deel van het gebied tot de mogelijkheden gaan behoren. Hierdoor komt de visie van het gehele plan pas echt goed tot haar recht, namelijk dat Gramsbergen weer met het gezicht naar de Vecht wordt gericht.

Reactie:

Uitgangspunt voor de inrichting van de nevengeul en het gebied daar omheen is dat het gebied een rustgebied wordt. Er is bewust gekozen voor een geleidelijke overgang van een relatief druk gebied (Stadsfront) naar een overgangsgebied waar landbouw met beperkingen een plek krijgt, naar uiteindelijk een rustgebied met daarin de nevengeul en het natuur- en landbouwgebied daar omheen. De onderhoudspaden langs de waterloop en de Vecht kunnen gebruikt worden om te wandelen en het rustgebied op gepaste afstand te beleven. Op deze manier wordt

voorkomen dat er dwars door het gebied gewandeld gaat worden met verstoring van diverse flora- en faunasoorten als mogelijk gevolg. Wanneer een wandelmogelijkheid over de nevengeul zou worden gecreëerd wordt de kans op verstoring aanzienlijk vergroot.

Aan de zuidkant van de waterloop ten zuiden van de nevengeul komt een 4 meter breed onderhoudspad dat openbaar toegankelijk wordt. Via dit onderhoudspad kan men bij de Vecht komen. Aangekomen bij de Vecht kan zowel in westelijke als in oostelijke richting gewandeld worden.

Technische conclusie

De zienswijze vormt geen reden om het plan niet of gewijzigd vast te stellen.

C. Zienswijze LTO Vechtdal en Nederlandse Vakbond Pluimveehouders (NVP)

De pluimveehouders rondom Gramsbergen hebben zorgen over de gevolgen die de natuurontwikkeling kan veroorzaken op hun bedrijven vanwege de risico's van besmetting met vogelgriep vanuit de populatie wilde watervogels. Het is van groot belang te zorgen dat de omgeving van de pluimveehouderijen niet aantrekkelijker wordt voor risicovolle wilde watervogelsoorten. Het is niet uitgesloten dat het plan nadeel kan opleveren voor de pluimveehouders. Concreet:

1. **Doorstroming nevengeul.** *Het is van belang dat het water in de Nevengeul te allen tijde voldoende doorstroomt, zodat het daarmee niet aantrekkelijk wordt voor rustende en foeragerende wilde watervogels, waarvan bekend is dat ze het vogelgriepvirus kunnen dragen en verspreiden. Een voldoende doorstroming dient ook bij technische storingen en natuurlijke obstructie gegarandeerd zijn.*

Reactie:

Doorstroming is een vereiste vanuit de KRW om de nevengeul zo goed mogelijk te laten ontwikkelen tot een geul die ruimte biedt aan stroming minnende soorten. De nevengeul is gedimensioneerd om voldoende stroming te krijgen. Tevens kan met de automatische inlaatconstructie de afvoer door de nevengeul gereguleerd worden.

2. **Open waterpoelen.** *We zijn verrast dat de vorming van nieuwe open waterpoelen onderdeel uitmaken van de herinrichting, omdat onze gesprekken en overleggen zich volledig hebben gericht op de nevengeul. Open waterpoelen in een open omgeving werken als een magneet op wilde watervogels, eens te meer in een omgeving met open grasland. Rusten, drinken en foerageren zijn dan allemaal binnen handbereik. Met weinig angst voor wilde vogels om verrast te worden door predatoren. Zulke omstandigheden leveren nadeel op voor pluimveehouderijen in de omgeving.*

Reactie:

In het rapport 'Vogelgrieprisico's nabij de Vecht bij Gramsbergen' (SOVON-rapport 2022/26) is onderzoek gedaan in hoeverre er meer wilde watervogels verwacht worden in de omgeving na de herinrichting van het projectgebied. Hierbij is specifiek gekeken naar het aanleggen van de nevengeul, het toekomstige beheer van de aangrenzende percelen, en de aanleg van de twee compenserende poelen. Naar verwachting zullen er geen noemenswaardige veranderingen optreden in het projectgebied. Stromend water is over het algemeen een onaantrekkelijk habitat. Watervogels zoals zwanen, ganzen en eenden prefereren (grote) stilstaande wateren en akker- en graslanden. In het projectgebied wordt geen extra stilstaand water gerealiseerd dan in de huidige situatie het geval is. De twee nieuwe poelen compenseren twee bestaande poelen die gedempt gaan worden. Per saldo

zullen er net zoveel poelen in het gebied aanwezig zijn als in de huidige situatie. Daarnaast hebben de poelen een zeer gering oppervlakte ten opzichte van de huidige overwinteringswateren in de omgeving (zie ook punt 4). Vanwege de gedeelde zorg over vogelgriep zijn waterschap, gemeente en sector in constructief overleg. Op 14 december 2022 is besproken dat -aanvullend op de resultaten van onafhankelijk onderzoek- de poelen minder aantrekkelijk gemaakt worden voor watervogels met zodanige aanplant en beheer dat de oevers deels begroeid zijn.

3. ***Beleid gericht op sturing leef- en rustgebieden wilde watervogels ontbreekt.*** *De ontwerpen bevatten geen pro-actieve maatregelen waarmee de nabije omgeving van pluimveehouderijen onaantrekkelijk wordt gemaakt voor risicovolle wilde watervogelsoorten. Dat geldt ook voor beleid gericht op het creëren van aantrekkelijker omgeving op voldoende afstand van pluimveehouderijen. De beoordeling van "Vogelgrieprisico's nabij de Vecht bij Gramsbergen door SOVON en WBVR" geeft enig comfort, maar de punten ad 1, 2 geven reden tot zorg in combinatie met de waargenomen toename van wilde watervogels in Baalder Uiterwaarden.*

Reactie:

De gemeente en het waterschap zijn zich bewust van de grote zorgen die leven binnen de pluimveesector als gevolg van het op grote schaal in Europa blijven voorkomen van vogelgriep en de gevolgen daarvan voor Nederlandse pluimveebedrijven die daarmee te maken krijgen. Daarom is in het kader van het projectplan Waterwet door gemeente Hardenberg, waterschap Vechtstromen en LTO Nederland NOP en de NVP via Stichting AVINED opdracht gegeven aan SOVON en Wageningen University & Research de effecten van de voorgenomen werkzaamheden te onderzoeken in relatie tot het vraagstuk van het risico op insleep van vogelgriep op pluimveebedrijven rondom Gramsbergen.

Uit het rapport Vogelgrieprisico's nabij de Vecht bij Gramsbergen (SOVON-rapport 2022/26, Samenvatting p.2 en Hoofdstuk 9 Conclusies, p. 19,) volgt dat in de huidige situatie het risico op insleep van vogelgriep op commerciële pluimveebedrijven rond Gramsbergen als zeer laag wordt ingeschat en dat de realisatie van Vechtrijk Gramsbergen fase 1, waaronder de aanleg van de nevengeul (door het waterschap) en stadsfront (door de gemeente), het risico op insleep van het vogelgriepvirus op deze pluimveebedrijven niet of nauwelijks zal doen toenemen.

Door in overleg met de indieners van deze zienswijze het onderzoek te laten uitvoeren hebben gemeente en waterschap de risico's op vogelgriep in relatie tot de ontwikkeling zo goed mogelijk in beeld gebracht. Het onderzoek geeft geen aanleiding het plan aan te passen.

4. ***Meer wilde watervogels is meer stikstof.*** *Extra wilde watervogels deponeren stikstof in de omgeving, met mogelijk negatieve gevolgen voor waterkwaliteit en de staat van de natuur-hetgeen strijdig is met de huidige strenge nitraat en stikstofnormen (Wsn, Wnb, NPLG), waarbij het vergroten van stikstofdepositie niet is toegestaan. Dit wordt nog relevanter bij uitbreiding van het NNN in de regio.*

Reactie:

De belangrijkste vraag waar het hier om gaat, is in hoeverre er meer wilde watervogels worden aangetrokken door de nieuwe inrichting. Daarbij is gebruik gemaakt van het SOVON-rapport 2022/26 en een onderzoeksrapport 'Jaarrond stikstofdepositie door ganzen in Utrechtse natuurgebieden (Wageningen Environmental Research, Rapport 3052). Tevens

is er gekeken in hoeverre het projectgebied na herinrichting aansluit bij de habitateisen van watervogels.

Uit de resultaten van de in het kader van het SOVON onderzoek uitgevoerde watervogeltelling, blijkt dat de aanwezige watervogels rondom het projectgebied hoofdzakelijk foerageren op agrarische percelen (SOVON-rapport 2022/26, hoofdstuk 9), waarbij de meeste ganzen zijn waargenomen op graslandpercelen en in mindere mate op akkers. Over het algemeen is de dichtheid van de verschillende soorten watervogels betrekkelijk laag. De meeste watervogels overnachten op de vloeivelden De Krim en Waterberging De Groote Scheere. Er wordt in mindere mate gebruik gemaakt van het Gat van Joosten en de Loozensche Linie, alsook het Laarsche Bruch (net over de grens in Duitsland).

Het plangebied wordt na herinrichting door het juiste beheer verschaald, waardoor de aanwezige vegetatie steeds minder aantrekkelijk zal worden als voedselbron. Daarbij komt dat het projectgebied na herinrichting meer divers en dynamischer wordt dan de huidige toestand, waardoor het onaantrekkelijk wordt voor grote groepen watervogels die foerageren op graslanden.

Uit het SOVON rapport 2022/26 blijkt dat er geen noemenswaardige toename van watervogels wordt verwacht in het projectgebied na herinrichting. Een verhoogde stikstofdepositie als gevolg van het aantrekken van extra wilde watervogels wordt om die reden dan ook niet verwacht.

Technische conclusie

De zienswijze vormt geen reden om het plan niet of gewijzigd vast te stellen.

D. IVN

IVN Hardenberg-Gramsbergen verzoekt om mogelijkheden voor de bevordering van de biodiversiteit, in het bijzonder voor goede omstandigheden voor de Vechtanjel. Het plantje staat er al zo weinig. Dit is een uitgelezen kans om dit prachtige, opvallende symbool van het Vechtdal weer in het veld zichtbaar te laten zijn.

Reactie:

Het waterschap legt de nevengeul aan voor het behalen van de doelen uit de Kaderrichtlijn Water en voor het verbeteren van de vispasseerbaarheid. Het realiseren van ruimte voor de Steenanjel is geen opgave voor het waterschap. Echter, het waterschap heeft aangegeven bereid te zijn binnen het projectplangebied op enkele wat hoger gelegen kleinere plekken zandige groeiplaatsen te creëren. Een aanpassing van het bestemmingsplan is hiervoor niet noodzakelijk.

Technische conclusie

De zienswijze vormt geen reden om het plan niet of gewijzigd vast te stellen.

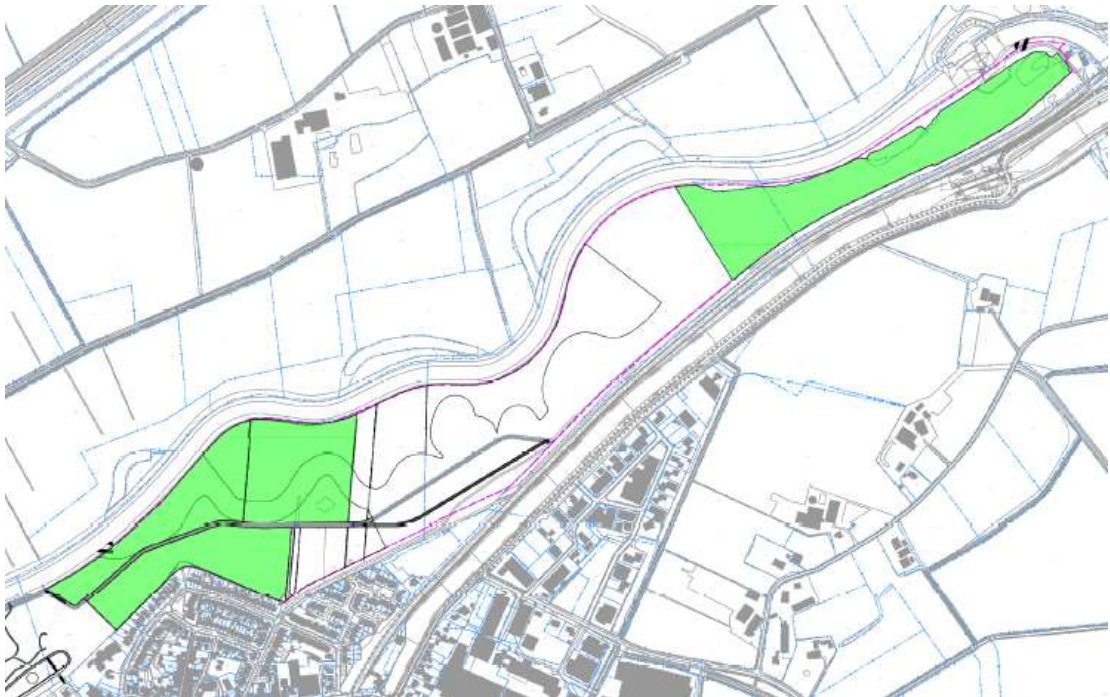
Technische eindconclusie zienswijzen

De zienswijzen vormen geen reden om het plan niet of gewijzigd vast te stellen.

Ambtshalve aanpassingen

Er zijn drie ambtshalve aanpassingen.

1. Het plan voorziet in een herverdeling van de ligging van NatuurNetwerk Nederland (NNN)-gronden. Deze hebben sinds 2019 als uitgangspunt een totale oppervlakte van ruim 17 hectare. Ambtshalve is geconstateerd dat de verbeelding niet overeenkomt met de totale werkelijke hoeveelheid. Op de verbeelding is per abuis een te kleine oppervlakte aan NNN ingetekend. Er mist circa 0,8 hectare. Dit wordt opgelost door de ontbrekende oppervlakte NNN op te nemen in de zuidelijke binnenbochten van de nevengeul.

Huidige ligging NNN-gronden

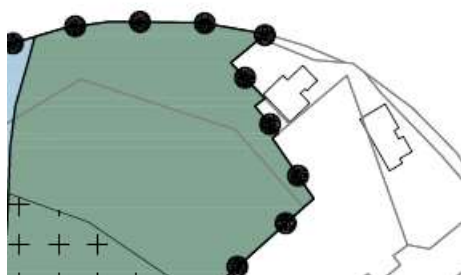

In ontwerp-bestemmingsplan opgenomen ligging NNN-gronden

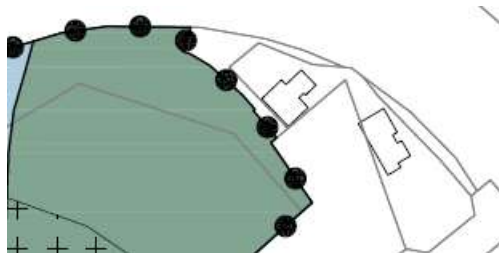

In vast te stellen bestemmingsplan opgenomen NNN-gronden

2. In de noord-oost-hoek wordt een klein deel van een perceel buiten het plangebied gelaten. Deze grond heeft al een natuurbestemming. Het wordt geen NNN. Er is geen reden om de grond mee te nemen in dit bestemmingsplan.

Ontwerp-bestemmingsplan

Vast te stellen bestemmingsplan

3. In de regels voor 'Natuur – Beekdallandschap' en 'Water' wordt voor de relatie met het NNN verwezen naar de Omgevingsverordening Overijssel 2017. De toevoeging '2017' is onjuist. Het is de bedoeling om een dynamische verwijzing naar de Omgevingsverordening Overijssel te maken, juist omdat het NNN in relatie tot dit bestemmingsplan opnieuw wordt begrensd door de provincie. De toevoeging '2017' wordt geschrapt in de regels van de betreffende bestemmingen.